

ЕТНОКУЛТУРНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТ ПЕРНИК КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 ГОДИНА

Окончателни данни

Етнокултурните характеристики на населението са обект на наблюдение от началото на 135-годишната история на преброяванията в страната. При първите преброявания, проведени в края на XIX век (1887 и 1892 г.), са наблюдавани признаците „вероизповедание“ и „матерен език“. През 1900 г. е включен признакът „народност“. При преброяването, проведено в края на 1946 г., вероизповеданието отпада, а другите два признака фигурират до 1975 г., като вместо матерен език се използва наименованието „майчин език“. Единствено през 1985 г. тези признаци са изключени от програмата на преброяването. При преброяванията, проведени през 1992 и 2001 г., се наблюдават признаците „етническа група“, „майчин език“ и „вероизповедание“, а при преброяванията през 2011 и 2021 г. е добавена и „религиозност“.

При последните три преброявания въпросите, свързани с етнокултурните характеристики, са доброволни. Използваните дефиниции и методология, както и формирането на въпросите и отговорите в преброителната карта са изцяло съобразени с основните принципи и препоръки на ООН, свързани с изучаването на населението по етнически и религиозни признаци:

- ✓ Доброволност на отговорите;
- ✓ Самоопределение;
- ✓ Възможност за свободно записан отговор.

Самоопределение по етнос

Етническата група представлява общност от лица, близки по произход, бит, култура и език.

Тенденциите в демографските процеси, обуславящи измененията в броя и структурите на населението, се отразяват върху всички етнически групи в страната. В резултат на това намалява абсолютният брой на населението и на трите основни етнически групи, както и не настъпват съществени изменения в етническата структура между последните две преброявания.

Към 7 септември 2021 г. в област Перник **българската етническа група** обхваща 107 459, или 95.7% от лицата, отговорили на въпроса за етническа принадлежност. В сравнение с 2011 г. дялът на тази група намалява с 0.7 процентни пункта.

Към **ромската етническа група** са се самоопределили 3 544, или 3.2% от отговорилите лица. Относителният им дял нараства с 0.4 процентни пункта в сравнение с 2011 година.

Към третия по численост **турски етнос** са се самоопределили 128, или 0.1% от отговорилите лица. Относителният дял на населението от тази етническа група намалява с 0.1 процентни пункта в сравнение с 2011 година.

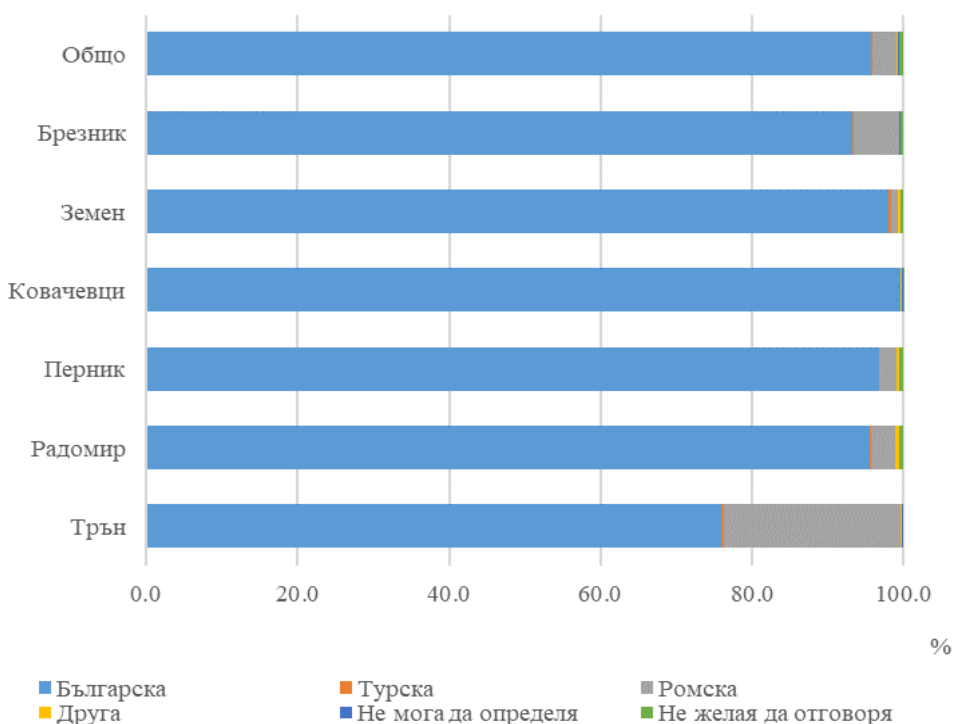
Към други етнически групи са се самоопределили 388 души, или 0.3%.

Лицата, които са посочили, че **не могат да се самоопределят**, са 106 (0.1%). Отговор „**Не желая да отговоря**“ са отбелязали 612, или 0.6% от отговорилите лица.

Териториално разпределение по етническо самоопределение

Към 7 септември 2021 г. в градовете на областта живеят 77.3% от българския, 97.8% от ромския и 73.4% от турския етнос.

Фиг. 1. Разпределение на населението в област Перник по етническа принадлежност и общини към 7 септември 2021 година

Българската етническа общност преобладава във всички общини на област Перник. Най-висок е дялът на самоопределилите се лица към тази етническа група в община Ковачевци (99.5%), а най-нисък в община Трън (75.9%).

Лицата от ромската етническа група са разпределени териториално в пет общини на областта. Дялът на лицата, самоопределили се към ромската етническа общност е най-висок в община Трън (23.3%). В община Ковачевци нито едно от отговорилите лица не се е самоопределило към ромския етнос.

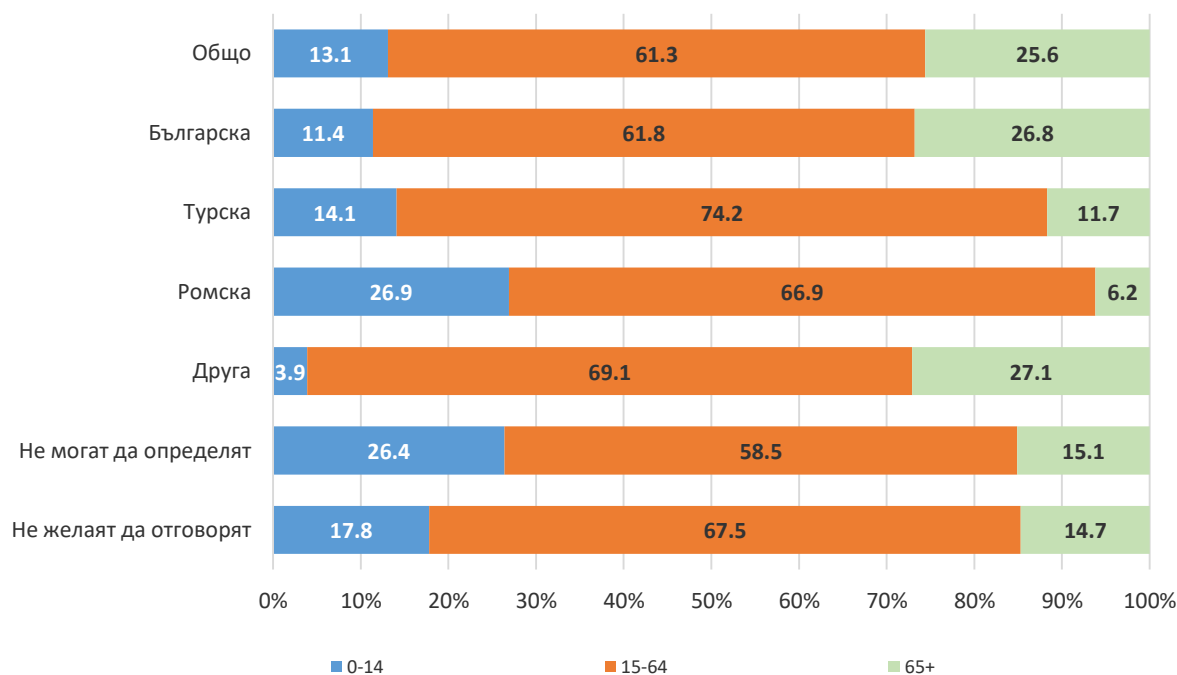
В рамките на областта дялът на лицата от турската етническа група е незначителен (0.1%). Най-голям е дялът на турския етнос в община Трън - 0.4%, а най-малък в общините Брезник, Ковачевци и Перник - по 0.1%.

Възраст и етнос

Характерният за последните десетилетия процес на застаряване на населението в област Перник засяга в най-голяма степен лицата от българската етническа общност. При тази група дялът на населението на 65 и повече навършени години е най-висок - 26.8%, при 11.7% и 6.2% съответно за турската и ромската етническа група.

Сред трите основни етнически общности най-висок е дялът на младото население (0 - 14 навършени години) при ромите - 26.9% от самоопределилите се към този етнос. Почти два пъти по-малък е дялът на младите при турската етническа група (14.1%) и най-нисък е този дял при българската общност - 11.4%.

Фиг. 2. Възрастова структура на населението в област Перник по етнически групи към 7 септември 2021 година

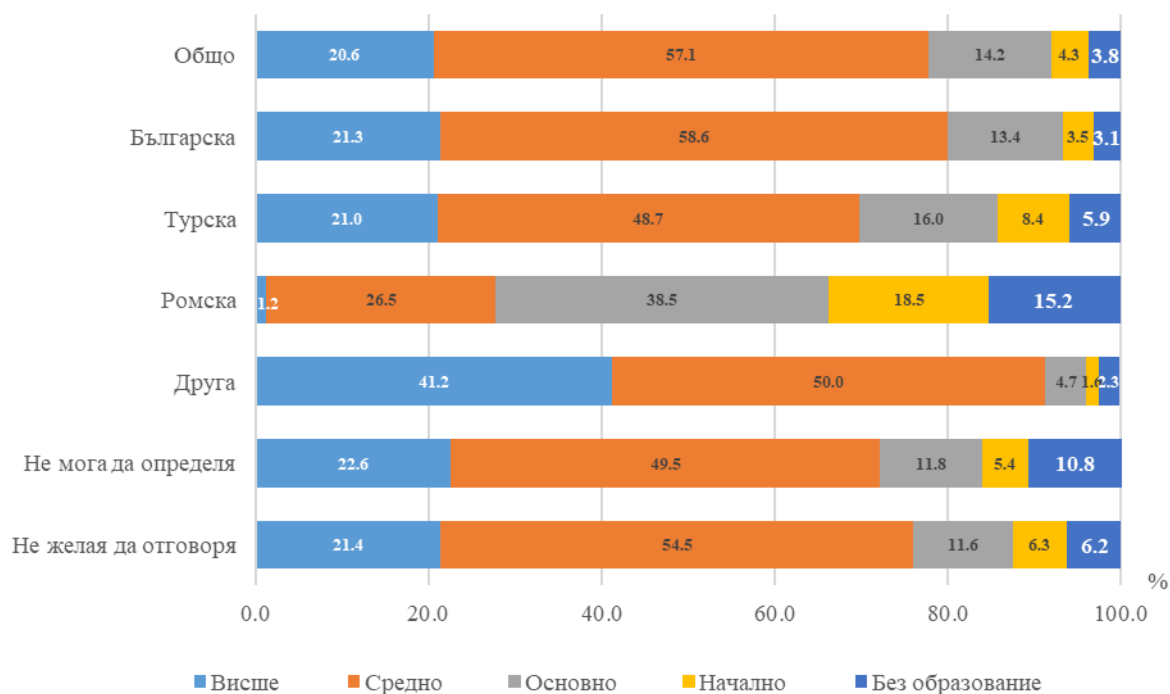
Над една четвърт (26.4%) от лицата, които не могат да определят своята етническа принадлежност и близо една пета (17.8%) от тези, които не желаят да отговорят, са на възраст до 14 навършени години.

Образование и етнос

Наблюдават се съществени различия в образователната структура на населението по етническа принадлежност. Докато при самоопределилите се като българи на седем и повече навършени години 79.9% са с високо образование (21.3% с висше и 58.6% със средно), при населението от турската етническа група с високо образование са 69.7% (21.0% с висше и 48.7% със средно), то при ромския етнос относителният дял на този показател е 27.7%, съответно 1.2% с висше и 26.5% със завършено средно образование.

В сравнение с 2011 г. и при трите основни етнически групи се наблюдава положителна тенденция на увеличаване на абсолютния брой и относителния дял на лицата със завършено висше образование. За десет години дялът на населението със завършено висше образование нараства от 0.4 на 1.2% сред ромската етническа група, от 5.8 на 21.0% сред турската и от 14.7% през 2011 г. на 21.3% през 2021 г. сред самоопределилите се към българската етническа група.

Фиг. 3. Разпределение на населението в област Перник по етническа принадлежност и степен на завършено образование към 7 септември 2021 година

Грамотността се определя като умението да се чете и пише с разбиране на прочетеното и написаното. Към 7 септември 2021 г. 9.6% от самоопределилите се към ромската етническа група на възраст 9 и повече навършени години са неграмотни. Този дял е 2.6% и 0.3% съответно за самоопределилите се към турската и българската етническа група.

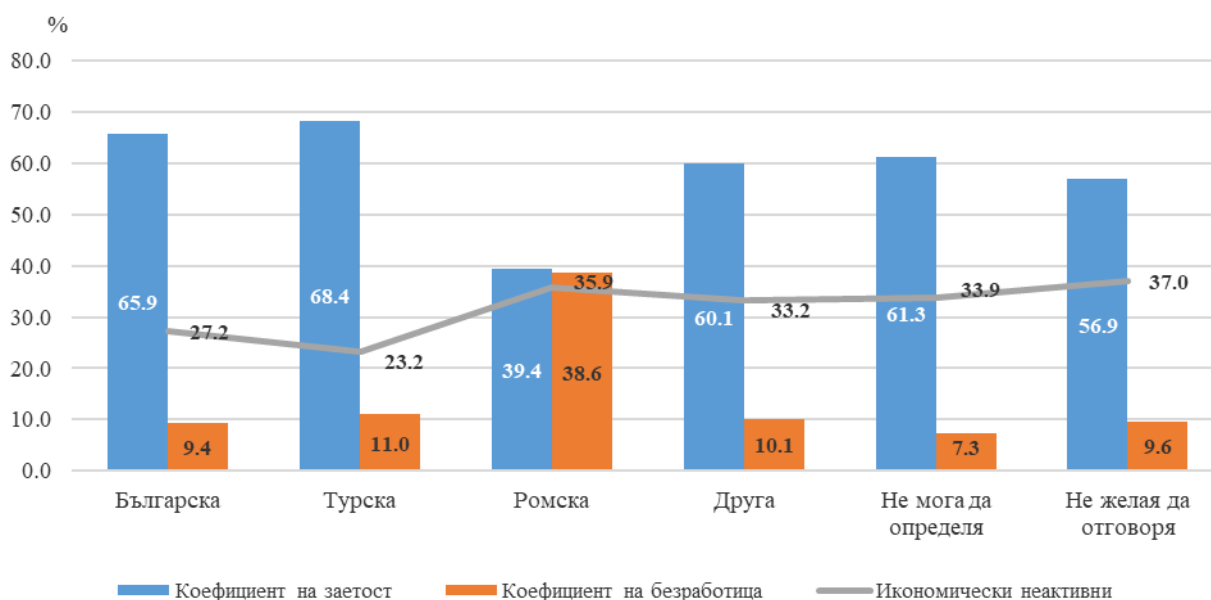
Икономическа активност и етнос

Данните за икономическите характеристики на населението се отнасят до положението на лицата на пазара на труда през седмицата, предхождаща критичния момент на преброяването - 31 август - 6 септември 2021 година.

Налице са значителни различия по отношение на участието на пазара на труда на лицата от различните етнически групи. Най-висока е заетостта във възрастовата група от 15 до 64 навършени години при турската етническа група с коефициент на заетост 68.4%, а най-нисък е този показател при ромската етническа група - 39.4%.

Безработицата е най-висока сред самоопределилите се от ромската етническа група. През наблюдавания период 38.6% от икономически активните лица от този етнос са били безработни. Всеки девети (11.0%) икономически активен на възраст 15 - 64 навършени години от турската етническа група също е бил безработен през наблюдавания период. Най-нисък е този показател при самоопределилите се от българската етническа група - 9.4% от икономически активните лица.

Фиг. 4. Коефициенти на заетост и безработица и икономически неактивни лица по етническа принадлежност за лицата на възраст 15 - 64 навършени години

Майчин език

Майчиният език е вторият традиционно изучаван при преброяванията етнокултурен признак.

Майчиният език е първият език, усвоен у дома в най-ранно детство.

В област Перник българският е майчин език за 109 992 души, или 98.1% от населението, ромският - за 979 души, или за 0.9% и турският - за 120 души, или за 0.1%, от отговорилите на въпроса.

Друг майчин език са посочили 584 души, или 0.5%.

Лицата, които са посочили, че **не могат да определят** майчиния си език са 68 (0.1%). Отговор „**Не желая да отговоря**“ са отбелязали 419, или 0.4% от отговорилите лица.

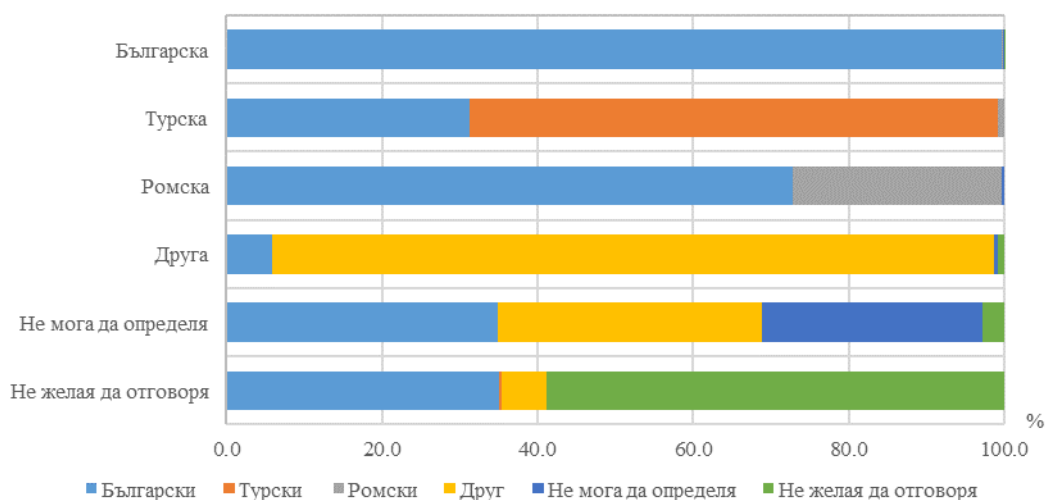
Връзката между етническото самоопределение и самоопределянето по майчин език е силно изразена.

Най-еднородна по майчин език е българската етническа група - сред отговорилите и на двата въпроса за етнос и майчин език 99.7% от лицата от българската етническа група посочват българския за майчин език.

Сред самоопределилите се към турската етническа група за 68.0% майчин език е турският, а за 31.3%, майчин е българският език.

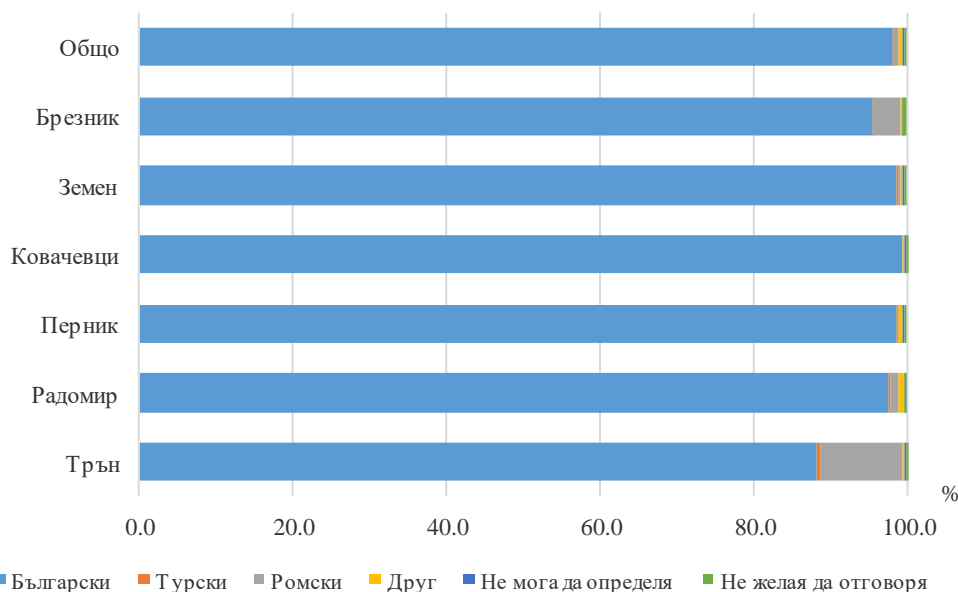
При ромската етническа група за 72.8% майчин език е българският, 26.9%, са посочили ромския за майчин език, 0.1% - турския:

Фиг. 5. Структура на населението по етническа принадлежност и майчин език към 7 септември 2021 година

Териториалното разпределение на населението според посочения майчин език до голяма степен е идентично с разпределението по етническа принадлежност.

Фиг. 6. Разпределение на населението в област Перник по майчин език и общини

Вероизповедание

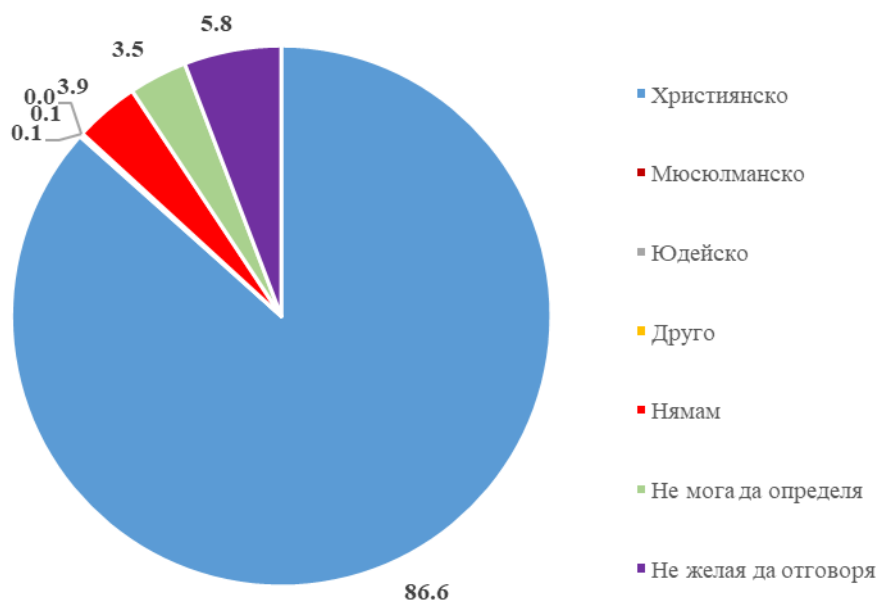
Вероизповеданието е принадлежността на лицето към дадена група, обособена исторически и характеризираща се с извършването на определени религиозни обреди (източноправославни, католически, протестантски, мюсюлмански и други).

Лицата, самоопределили се към християнско вероизповедание, са 97 117, или 86.6% от отговорилите на въпроса. Сред тях преобладават източноправославните християни - 96 016, или 98.9% от посочилите християнско вероизповедание, следват лицата с протестантско вероизповедание - 675 (0.7%) и католическо - 227 (0.2%). Отговорът „друго християнско“ са избрали 0.2% от отговорилите на въпроса.

Мюсюлманско вероизповедание са посочили 165 лица, или 0.1%, а други вероизповедания изповядват 70 лица.

Към 7 септември 2021 г. 4 349 (3.9%) лица са отговорили, че нямат вероизповедание, 3 919 (3.5%) са изпитали затруднения да определят своето вероизповедание, а 6 532 (5.8%) са отбелязали отговор „не желая да отговоря“.

Фиг. 7. Структура на населението в област Перник по вероизповедание към 7 септември 2021 година¹

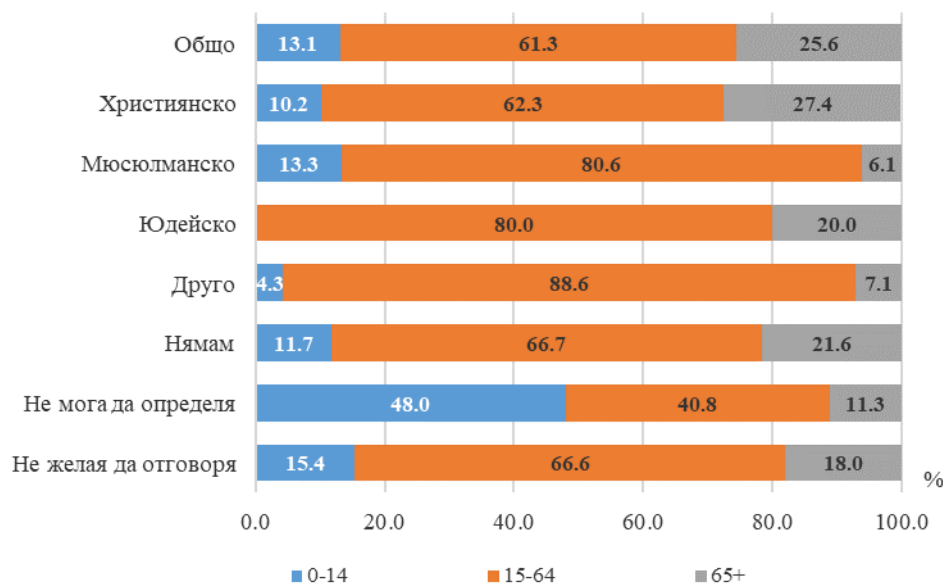

Възрастовото разпределение на лицата, самоопределили се към различните вероизповедания показва, че най-висок е относителният дял на възрастните (65+ години) при лицата, изповядващи християнско

¹ В представянето на структурата на населението по вероизповедание и изчисляването на относителните дялове на съответните категории не са включени лицата, добавени от административни източници, за които липсва информация в използваните при преброяването регистри.

вероизповедание - 27.4%, а най-нисък - при тези посочили „друго“ (7.1%). Най-висок е дялът на лицата на възраст до 14 навършени години в категорията „не мога да определя“ - 48.0% от посочилите този отговор.

Фиг. 8. Възрастова структура на населението по вероизповедание към 7 септември 2021 година

Вероизповедание и етнос

При лицата, самоопределили се към българската етническа група, 86.6%, са с източноправославно вероизповедание, 0.3% - с протестантско, 0.2% - с католическо и 0.1% - с мюсюлманско вероизповедание. Отговор „нямам“ са посочили 3.7%, а „не мога да определя“ - 3.3% от самоопределилите се към българската етническа група.

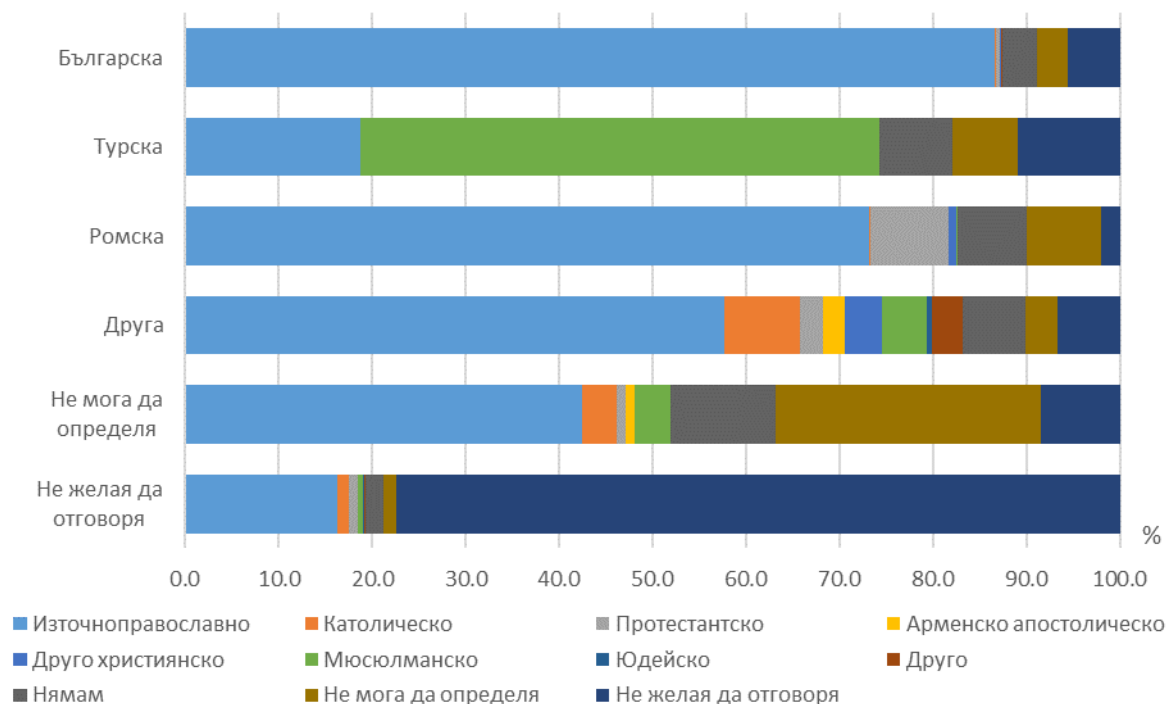
Повече от половината (55.5%) от самоопределилите се към турската етническа група отбелязаното вероизповедание е мюсюлманско, 18.8% са избрали източноправославно вероизповедание, 7.8% от тази етническа група са посочили, че нямат вероизповедание, 7.0% не са успели да се самоопределят.

Сред самоопределилите се към ромската етническа група преобладават тези с източноправославно вероизповедание - 73.1%. Протестантско вероизповедание е посочено от 8.4% от ромите, мюсюлманско от 0.1% от, „нямам“ вероизповедание са отбелязали 7.5% и „не мога да определя“ - 7.9% от самоопределилите се към ромската етническа група.

Най-висок е дялът на лицата, които са декларирали, че не желаят да посочат вероизповеданието си сред турската етническа група - 10.9%, а най-нисък - сред лицата, самоопределили се към ромската етническа група (2.0%).

Фиг. 9. Структура на населението по етническа принадлежност и вероизповедание към 7 септември 2021 година

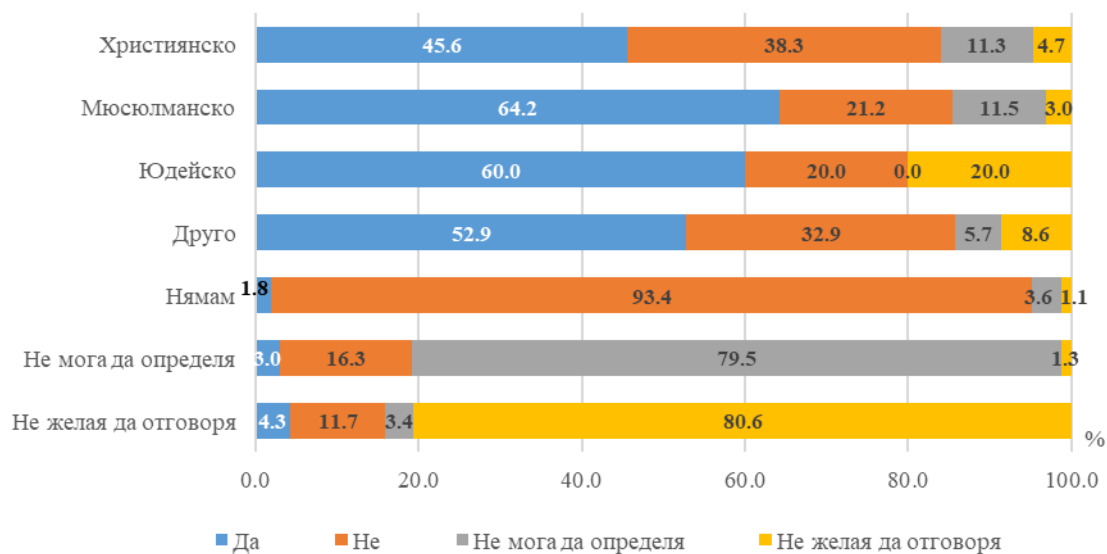
Религиозност

Религиозността е миросглед и поведение, нагласи и обичаи, основани на вярата в божествено или висше същество, свръхестествени сили, както и съвкупност от морални норми, практики, ценности, институции и ритуали, съпровождащи този миросглед.

Към 7 септември 2021 г.в област Перник 44 935, или 40.1% от отговорилите на въпроса „Религиозен ли сте?“, са отбелязали „да“, 38.1% са отбелязали „не“, 12.9% „не мога да определя“, а 8.9% са избрали отговор „не желая да отговоря на въпроса“. От отговорилите с „да“ 58.1% са жени, а 41.9% са мъже.

Комбинирането на въпросите за вероизповедание и религиозност показва, че 64.2% от самоопределилите се към мюсюлманско вероизповедание са посочили, че са религиозни, докато при самоопределилите се към християнско вероизповедание този дял е 45.6%.

Фиг. 10. Разпределение на населението по вероизповедание и религиозност към 7 септември 2021 година

**1. Население в област Перник по етническа принадлежност и общини
към 7 септември 2021 година**

Общини	Общо	Етническа група				Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказана
		българска	турска	ромска	друга			
Общо	114 162	107 459	128	3 544	388	106	612	1 925
Брезник	5 800	5 351	4	345	9	3	27	61
Земен	2 013	1 961	5	20	5	-	9	13
Ковачевци	1 262	1 242	1	-	2	1	2	14
Перник	84 347	80 167	77	1 833	293	81	479	1 417
Радомир	17 238	16 119	27	542	71	15	95	369
Трън	3 502	2 619	14	804	8	6	-	51

**2. Население в област Перник по майчин език и общини
към 7 септември 2021 година**

Общини	Общо	Майчин език				Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказан
		български	турски	ромски	друг			
Общо	114 162	109992	120	979	584	68	419	2000
Брезник	5 800	5483	4	202	16	4	26	65
Земен	2 013	1973	4	7	6	3	7	13
Ковачевци	1 262	1238	-	-	5	1	2	16
Перник	84 347	81780	66	209	447	50	328	1467
Радомир	17 238	16473	30	189	100	6	54	386
Трън	3 502	3045	16	372	10	4	2	53

**3. Население в област Перник по вероизповедание и общини
към 7 септември 2021 година**

Общини	Общо	Вероизповедание					Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказано
		христи- янско	мюсюл- манско	юдей- ско	друго	нямам			
Общо	114162	97117	165	10	70	4349	3919	6532	2000
Брезник	5800	5033	2	-	-	311	174	215	65
Земен	2013	1767	7	-	-	103	54	69	13
Ковачевци	1262	1174	-	-	1	26	18	27	16
Перник	84347	71222	96	9	62	3215	3091	5185	1467
Радомир	17238	15034	47	1	6	477	418	869	386
Трън	3502	2887	13	-	1	217	164	167	53